

Pandemische chaos

Het coronabeleid onder de loep

Onder redactie van Dick Bijl

Omslagontwerp: Gijs Mathijs Ontwerpers
Ontwerp binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 94 6249 806 8

e-ISBN 978 94 6249 807 5

NUR 740

© 2021 De auteurs, p/a Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

© 2021 p/a Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

www.walburgpers.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Afkortingen	9
Aanleiding en dankwoord	11
Voorwoord	15
<i>Wendy Mittemeijer-Ooteman</i>	

Deel I. Algemeen

De COVID-19-pandemie: voortschrijdend inzicht	27
<i>Jaap A.R. Koot</i>	
Algemene maatregelen, medicijnen en vaccins	41
<i>Dick Bijl</i>	
Ontmanteling van de gezondheidszorg	63
In een periode van angst en 'geregisseerde <i>mind control</i> '	
<i>Jan G. Grandjean</i>	

Deel II. Gegoochel met cijfers en ideeën

De dolle dans van de coronacijfers	79
<i>Mattias Desmet</i>	
COVID-19 en het inschatten van risico's	96
<i>Ronald Meester</i>	
Wiskundige modellen in de pandemie	113
<i>Ronald Meester</i>	

Corona en wat er (wellicht) achter zit	126
<i>Barend van de Kar en Bert Keizer</i>	

Deel III. Gevolgen van de overheidsmaatregelen op deelgebieden

Dialogo over economische aspecten	145
<i>Peter van Bergeijk en Robin Fransman</i>	

Psychologische aspecten	156
<i>Michaéla Schippers, met een bijdrage van Jan Derksen</i>	

Kinderen van de coronarekening	175
Wat zijn de gevolgen van de aanpak van de COVID-19-pandemie in Nederland?	
<i>Hans Koppies</i>	

De weg van de minste weerstand	193
Een filosofische bespiegeling van de coronacrisis	
<i>Ad Verbrugge</i>	

Deel IV. Toekomst

De testsamenleving: buitenproportioneel en een loze belofte	215
<i>Armand Girbes</i>	

De beste remedie: censuur of het vrije woord?	223
<i>Jasper A. Bovenberg</i>	

Ongezonder onderweg in een maatschappelijke revolutie	240
<i>Bob de Wit</i>	

Nawoord	251
<i>Dick Bijl</i>	
Noten	265
Over de auteurs	299

Afkorting*

CBG	College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, de Nederlandse registratieautoriteit
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDC	Centers for Disease Control and Prevention, het Amerikaanse RIVM
CPB	Centraal Planbureau
EMA	European Medicines Agency, Europees Geneesmiddelenbureau, de Europese registratieautoriteit
FDA	Food and Drug Administration, de Amerikaanse registratieautoriteit
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GR	Gezondheidsraad
IFR	Infection Fatality Rate
IGJ	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
IMF	International Monetary Fund, het Internationaal Monetair Fonds
Lareb	Bijwerkingencentrum Lareb
NNV	Number Needed to Vaccinate, het aantal mensen dat men moet vaccineren om een infectie te voorkomen
OMT	Outbreak Management Team
PCR-test	Polymerase Chain Reaction-test
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
VWS	Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WEF	World Economic Forum
WHO	World Health Organisation, Wereldgezondheidsorganisatie
WOB	Wet Openbaarheid Bestuur

* Bij de eerste vermelding in de tekst worden de termen voluit geschreven, daarna worden afkortingen gebruikt.

Aanleiding en dankwoord

Tijdens het schrijven van mijn boek *Griep* brak de pandemie van het coronavirus uit. Het boek was bijna af, maar ik kon er niet omheen om aandacht te besteden aan de nieuwe pandemie. Dat heb ik gedaan, maar ik had het gevoel dat die aandacht te weinig was voor het grote probleem dat zich aandiende. De grote gelijkenissen met de pandemie van de Mexicaanse griep van 2009-2010 waren zo groot dat ik mij voornam om ook een boek over de huidige coronapandemie te schrijven.

Dat boek moest in relatief korte tijd worden geschreven met medewerking van een groot aantal deskundigen die zich al in de media en sociale media hadden uitgesproken. De bijdragen van deze deskundigen hebben dit boek gemaakt tot wat mijn bedoeling was: het coronabeleid van de overheid onder de loep nemen. Ik ben buitengewoon tevreden over de belangeloze en zeer deskundige bijdragen van deze experts. Zij hebben geen moment getwijfeld over hun inbreng in deze discussie. De auteurs schreven hun bijdrage geheel op persoonlijke titel, zij hebben geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van de andere hoofdstukken.

Ik hoop met de inbreng van deze experts dat de discussie over de oorsprong, het effect en de duiding van deze pandemie eindelijk op gang komt en dat mensen zich in elk geval gaan realiseren wat er in feite is gebeurd. Voor die discussie is in de reguliere media vooralsnog heel weinig plaats.

Behalve de auteurs van de hoofdstukken, verschillende hoogleraren en emeritus-hoogleraren, en de uitgevers (Jan-Peter Wissink en Inge van der Bijl) die ik heb geraadpleegd, dank ik de volgende referenten die de artikelen kritisch hebben gelezen en van commentaar voorzien of op andere wijze hebben bijgedragen aan het verbeteren van het boek. Zij dragen geen enkele verantwoordelijkheid voor de inhoud van de hoofdstukken.

Remy Balistreri, historicus en docent; mevrouw dr. **Laura Batstra**, psycholoog en hoogleraar orthopedagogiek, in het bijzonder (jonge) kinderen in de jeugdzorg, Rijksuniversiteit Groningen; dr. **Rob Bots**, oud-gynaecoloog; mevrouw mr **Fleur Costa Baiôa**, advocaat; dr. **Jan Derksen**, emeritus hoogleraar klinische psychologie, Radboud Universiteit Nijmegen; **Peter Doshi**, redacteur British Medical Journal en onderzoeker University Maryland (Verenigde Staten); dr. **Luis Carlos Saiz Fernández**, ziekenhuis-apotheker, onderzoeker, hoofdredacteur en managing editor van het Cochrane Centrum van Navarra en redacteur van Boletín de Información Terapéutica de Navarra, Pamplona (Spanje); **Pim van Galen**, journalist; dr. **Juan Gérvas**, oud-huisarts (Spanje), oud-gasthoogleraar School of Public Health Johns Hopkins University; dr. **Peter Gøtzsche**, hoogleraar, directeur Institute for Scientific Freedom, Kopenhagen (Denemarken); mevrouw **Ellen Hendriks**, juridisch medewerker en sociaal pedagoog; dr **John Ioannidis**, arts-epidemioloog, hoogleraar Department of Medicine, of Epidemiology and Population Health, of Biomedical Data Science, and Statistics, and Meta-Research Innovation Center, Stanford University (Verenigde Staten); dr. **Tom Jefferson**, Centre for Evidence Based Medicine University Oxford en Editor of Cochrane Respiratory Diseases (Groot-Brittannië); **Marco Knippen**, journalist; ir. **Willem Koert**, onderzoeksjournalist; dr **Louis Kroes**, hoogleraar Medische Microbiologie en in het bijzonder de klinische virologie, Leids Universitair Medisch Centrum; dr. **Ronald Meester**, hoogleraar waarschijnlijkheidsberekening, Vrije Universiteit Amsterdam; **Chantal Nicolaes**, redacteur bij Amsterdam University Press; mevrouw **Evelien Peeters**, internist-endocrinoloog; mevrouw dr. **Roos Rodenburg**, orthopedagoog en onderzoeker Universiteit van Amsterdam, GGD Hollands Noorden en Stichting Epilepsie Instellingen Nederland; **Jannes van Roermund**, journalist; **Martin Voerknecht**, huisarts Bussum; mevrouw dr. **Jona Walk**, internist-infectioloog in opleiding.

Aanbevolen (gratis) websites

Institute for Scientific Freedom: <https://www.scientificfreedom.dk/>

Centre for Evidence-Based Medicine: <https://www.cebm.net/>

British Medical Journal: <https://www.bmj.com/>

Onafhankelijke website met actuele informatie over de coronapandemie en andere zaken: www.overnu.nl

Mijn eigen website: www.hetpillenprobleem.nl

International Society of Drug Bulletins: www.isdbweb.org

Voorwoord

Wendy Mittemeijer-Ooteman

Niets is krachtiger dan het zien van menselijk lijden gecombineerd met de eigen angst voor de dood. Darwinistisch denken, oftewel het idee dat het goed is voor de soort dat zieke mensen doodgaan, is een gepasseerd station. Immers, niemand wil door ziekte doodgaan of een ander daaraan verliezen. Door de medische wetenschap zijn we, in zekere zin, verwend geraakt. Dokters en medicijnen kunnen ons in veel gevallen redden, en daar zijn we op gaan rekenen. Toen bekend werd dat een onbekend coronavirus ook in Nederland rondwaarde en we op televisie de beelden zagen van volle IC's, sloeg de angst voor menselijk lijden toe. Het idee in eenzaamheid te stikken heeft geen mens onberoerd gelaten.

Deze angst, die het hevigst was toen we nog niets wisten van het virus, heeft ons met elkaar verbonden. Terwijl we in de precoronatijd door ons werk geleefd werden en in eigen bubbels verkeerden, hadden we nu ineens een gemeenschappelijke vijand die even al het andere naar de achtergrond verdrukte. Onze gemeenschappelijke vijand was het virus, een beest dat dood moest en dat we alleen samen konden bedwingen. Het saamhorigheidsgevoel leidde ook tot zorgzaamheid, waarbij mensen hulp boden aan anderen die het zwaarder hadden dan zijzelf. Door ons samen actief te richten op het virus of juist op liefde en zorg, konden we onze angsten onder controle houden.

Maar de angst ging maar niet weg, want het virus ging niet weg. De lockdown, met maatregelen die tijdelijk moesten zijn, bleef voortduren. Steeds als we dachten dat het beleid soepeler zou worden, werd het toch weer strikter. Via persconferenties, het NOS-journaal, praatprogramma's en berichten in de media probeerden we dagelijks bij te houden hoe het stond met de coronasterftcijfers en IC-bedden. Vaak begrepen we het niet helemaal, maar de boodschap was steeds duidelijk: wat we deden was niet goed genoeg. De wisselende maatregelen en het gebrek